

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1900.

Andra Kammaren.

N:o 15.

Onsdagen den 28 februari

kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 21 innevarande februari.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. grefve H. Wachtmeister aflemnade Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:
angående ändring i grunderna för pensionering af löntagare vid flottans läkarestat;
angående inqvarteringsbidrag åt flottans läkare, och
angående pension å allmänna indragningsstaten åt underlöjtnanten i flottans reserv J. A. S. Lagerström.

De kongl. propositionerna blefvo på begäran bordlagda.

§ 3.

Föredrogs och hänvisades till kammarens tillfälliga utskott n:o 2 herr *Hj. Sjövalles* å kammarens bord hvilande motion n:o 157.

§ 4.

Föredrogs, men blefvo åter bordlagda bankoutskottets memorial n:is 5, 6, 7, 8, 9, 10 och 11 samt lagutskottets utlåtanden n:is 14, 15 och 16.

§ 5.

Härefter företogs till afgörande statsutskottets utlåtande n:o 21, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa delar af förra hospitalshemmanet ^{1/2} mantal Dufvedal n:o 1 i Östergötlands län.

Ang. försäljning af vissa delar af 1/2 mantal Dufvedal N:o 1.

Ang. försäljning af vissa delar af ^{1/2} mantal Dufvedal N:o 1.

(Forts.)

I berörda proposition hade Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva,

dels att ett å en af t. f. förste landtmätaren Y. Ostwald upprättad karta af linien a-b-c i norr begränsade område af Dufvedals hufvudgård, hvilket område med frånräknande af den areal om 60,40 ar, som tagits i anspråk till vägar, innehölle en ytvidd af 7 har 52,40 ar, finge från egendomen afsöndras och, med tillträdesrätt den 14 mars 1901, till Motala stad försäljas mot köpeskillning, som skulle på stadens bekostnad bestämmas i den ordning, som i kongl. förordningen den 14 april 1866 vore föreskrifven i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, dock att köpeskillingen icke finge understiga 45,000 kronor, samt under vilkor i öfrigt att köpeskillingen senast den 14 mars 1901 till Östergötlands läns ränteri inlevererades, att staden ensam vidkändes kostnaden för lagfart å området, samt att staden upprättade och för framtiden underhölle laggilt stängsel i det inköpta områdets gräns mot den i kronans ego fortfarande befintliga del af egendomen,

dels att tjugutvå med enskilde tillhöriga bostadshus försedda lägenheter med de för lägenheterna i uppskattningsinstrumentet föreslagna områden finge hvar för sig från egendomen afsöndras och försäljas, en hvar till sin innehafvare, med tillträdesrätt den 14 mars 1901 och för de vid uppskattningsförrättningen bestämda köpeskillingar, att i länets landtränteri inbetalas, köpeskillingen för Börje Jonssons sterbhusdelegares lägenhet vid tillträdet och köpeskillingarne för de öfriga lägenheterna under loppet af tio år med en tiondedel årligen,

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljningar komme att inflyta, finge, på samma sätt som köpeskillingarne för försälda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Utskottet hemställde, att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna Riksdagens bifall.

I afgifven reservation hade herrar *J. A. Sjö*, *D. Persson* i Tällberg, *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra och *A. P. Gustafsson* hemställt, att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning för närvarande icke må vinna Riksdagens bifall.

I fråga härom anförde:

Hr Sjö: Såsom kammaren behagade finna, har jag tillika med några andra kamrater i statsutskottet reserverat mig mot det slut, hvartill utskottet i denna fråga kommit. Jag skall därför be att få angifva de skäl, som föranledt denna reservation. Men innan jag detta gör, vill jag först erinra kammaren om ett i nära sammanhang med denna fråga stående ärende, som af förliedet års Riksdag behandlades. Kongl. Maj:t aflät då en proposition

om beviljandet af medel till byggande af en verkstad för reparation af lokomotiv och jernvägsvagnar. Till plats härför föreslogs Motala eller Örebro. Båda ställena voro lämpliga, men Motala bäst, enär staten der var egare till särskild vattenkraft.

Statsutskottets riksgäldsafdelning, som fick frågan till förberedande behandling, ansåg sig emellertid skyldig att, i och för bedömandet af hvilken af de båda platserna som för ändamålet vore den lämpligaste, på ort och ställe taga dem i skärskådande. Dervid kom åtminstone jag till den övertygelsen, att Motala vore fördelaktigast. Men majoriteten inom utskottet var af motsatt mening, enär, såsom den uttryckte sig i sitt afgifna betänkande, det i Motala icke fans tillräckligt med kronojord för uppförande af erforderliga byggnader vare sig för verkstad eller för bostäder. Nu åter finner kammaren, att der är så godt om sådan jord, att man kan afyttra af den till Motala stad. Det synes mig, som om man icke tänkte ifrågasätta att tillgodogöra sig denna jord för den befintliga vattenkraften eller för utvidgning af den bredvid liggande jernvägsstationen. Af denna anledning har jag icke kunnat vara med om att tillstyrka den föreliggande propositionen, förr än den af Kongl. Maj:ts tillsatta komité för utredning beträffande statens mera betydande vattenfall i ärendet blifvit hörd. Skulle till exempel denna komité anse, att det ifrågasatt område vore behöfligt för igångsättande af något nytt verk, eller att den ofantligt stora vattenkraften kunde vara erforderlig för statens jernvägars drift, då tror jag, att det blefve till förfång för det allmänna att nu afyttra denna jord.

Man har äfven sagt mig, att det ifrågasatts att, i närheten af det till försäljning afsedda området, bygga en jernväg, som skulle dragas fram till Motala stads jernvägsstation. I så fall synes det mig, som om jordområdet i fråga vore behöfligt för stationens utvidgning.

Hvad priset angår, så har Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län derom uttalat sig på följande sätt: att den del af egendomen Dufvedal, som nu vore ifrågasatt att till Motala stad upplåtas, otvifvelaktigt på grund af sitt läge omedelbart invid dels nämnda stad och dels Motala mekaniska verkstad, samt egornas sträckning mellan Motala och Motala verkstads jernvägsstationer egde ett högt värde, som bäst tillgodogjordes genom försäljning af byggnadsplatser. Det af uppskattningmännen för ifrågasatt område föreslagna pris 45,000 kronor, beräknadt för kvadratmeter, förefölle måhända icke högt i jemförelse med priset af de enskilda lägenheterna, men i betraktande deraf, att en areal af 7,5240 har kunde på en gång försäljas samt att Motala stad genom gatuanläggningar och andra omkostnader samt ränteförlust måste vidkännas ganska afsevärda uppoffringar, innan jorden kunde upplåtas till tomter för bebyggande, ansage Kongl. Maj:ts befallningshafvande priset, 60 öre för kvadratmeter, vara tillräckligt, helst det ej finge förbises, att genom omförmälda områdes iordningställande med gator och belysning med mera såväl återstoden af Duf-

Ang. försäljning af vissa delar af ^{1, 2} mantal Dufvedal N:o 1.

(Forts.)

Ang. försäljning af vissa delar af ¹/₂ mantal Dufvedal N:o 1. vedals hufvudgård som ock den angränsande kronodomänen Bondebacka komme att stiga i värde. Att i fråga om betalningstiden bevilja Motala stad någon särskild förmån syntes deremot icke vara behöfligt, utan borde köpeskillingen erläggas vid tillträdet.

(Forts.)

Hvad anginge de till afsöndring föreslagna tjugutvå lägenheterna, å hvilka funnes enskilda personer tillhöriga bostadshus, tillstyrkte Kongl. Maj:ts befallningshafvande deras försäljning med de områden och till de pris, uppskattningsmännen föreslagit.» Kammaren torde häraf finna, att köpeskillingen föreslås att utgå med ett belopp af endast 60 öre pr kvadratmeter. Visserligen föreslår Kongl. Maj:t, att den skall bestämmas i den ordning, som i kongl. förordningen den 14 april 1866 är föreskrifvet i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof. Men det är lätt att förstå, att något annat pris än det af uppskattningsmännen redan åsatta ej kommer att bestämmas, derest det blifver samma uppskattningsmän vid den blifvande värderingen som vid den redan gjorda, ehuru jag önskar att ej så måtte ske. Dermed må nu blifva huru som helst. Det skall jag icke fästa mig vid. Men hvad jag fäster mig vid är en annan sak, nemligen att Motala stad icke uppgifvit någon giltig anledning för köpet. Den har endast uppgifvit, att den behöfver jordområdet för att kunna utvidga sig. Jag tror mig emellertid veta, att Motala stad redan har tillfälle att tillräckligt utvidga sig åt andra håll än det nu föreslagna, och därför har det uppgifna skälet icke varit tillräckligt för mig att kunna tillstyrka försäljningen. Då den icke kunnat angifva några andra skäl, anser jag det icke vara så brådskande med, att vi besluta om denna försäljning af 15 å 16 tunnland kronojord.

Jag ber att i detta sammanhang få erinra om, att endast för fyra dagar sedan fingo vi en kongl. proposition, deri föreslås, att Riksdagen skall besluta upplåtelse till Örebro stad af fem tunnland jord i och för en tomtplats för epidemisjukhus. Stadsfullmäktige i Örebro hade redan år 1895 gjort ansökan om att för nämnda ändamål åt staden måtte upplåtas tio tunnland jord, men Kongl. Maj:t, som ansåg denna areal vara för stor, afslog då framställningen. Nu deremot, när staden gjorde ansökan om att få endast fem tunnland, har Kongl. Maj:t framlagt förslag härom. I det nu omnämnda fallet finnes det åtminstone verkliga skäl, som tala för att man skall afsöndra jord, men i det förevarande finnas icke några sådana.

Då statsutskottets riksgäldsafdelning vid sitt af mig omtalade besök på platsen ansåg, att, för frågans bedömande, utredning vore erforderlig rörande kraften i de vattenfall, som äro belägna mellan Motala stad och Motala verkstad, gjordes derom anhållan hos jernvägsstyrelsen, som förordnade ingenjör Rickert att verkställa en dylik utredning.

Ingenjör Rickert redogör först för huru mycket vattnet för närvarande lemnar vid normalt vattenstånd, och derefter säger han angående vattenkraften följande: »Emellertid bör man kunna hysa

den förhoppningen, att denna kvantitet framdeles kan betydligt ökas genom reglering af sjön Vetterns vattentillstånd. Intet svenskt vattensystem förfogar öfver en så vidsträckt naturlig hålldam, och ingenstädes kan en fullständig reglering af afloppsmängden erhållas genom enklare och billigare medel. Motala ström är redan nu en kraftig pulsåder i Östergötlands industriella lif, och storartade anläggningar äro utförda och projekterade för vattenkraftens tillgodogörande. Det kommer sannolikt ej att dröja länge, innan den vattenkraft, som erhålles vid *minimivattentillgång*, befinnes otillräcklig, och industriens kraf fordra en sådan hushållning med Vetterns reservförråd, att man i stället kan förfoga öfver *medelvattentillgången*. Äfven under mycket ogynnsamma antaganden kan man då beräkna vattenmängdens fördubbling och vattenkraftens ökande med tiotusentals hästkrafter, hvarigenom den ekonomiska vinsten mångdubbelt öfverstiger kostnaden för Vetterns reglering.» Herrarne se af detta ingenjör Rickerts uttalande, att staten uti Motala ström verkligen har en stor egendom, om staten nemligen kan på ett tillfredsställande sätt tillgodogöra sig den. Jag hoppas, att så skall kunna ske, och jag tror fördenskull icke, att det vore ur vägen om denna fråga finge hvila ett eller annat år, till dess att vattenfallskomiténs förslag kunde hinna att inkomma, så att man af det finge uttrönt, huru värdefull egendom staten har i dessa vattenfall. Dessförinnan borde man icke afhända sig den jord, som helt säkert kan komma att behövas i och för tillgodogörandet af denna vattenkraft.

Hvad angår jordafsöndring till lägenhetsinnehafvarne, är jag förvissad derom, att herrarne i likhet med mig vilja, att dessa skola sitta kvar på sina lägenheter och det på samma vilkor, som de hittills under en mängd år ha haft, så att deras besittningsrätt icke på något sätt skadas. Jag är öfvertygad derom, att ifall Kongl. Maj:t kommer in med förslag till Riksdagen angående denna fråga, Riksdagen skall fatta ett beslut, som innebär bifall till detta.

Det är dessa skäl, som jag anser tala för afslag å hvad Kongl. Maj:t här har föreslagit och utskottet tillstyrkt, och jag har icke kunnat annat än i statens och det allmännas intresse uttala mina stora betänkligheter gent emot detta förslag. Det är ju gifvet, att herrarne handla efter eget godtfinnande, men jag har likväl velat försvara mina åsikter i den föreliggande frågan, och när dessa äro de nu nämnda, ber jag att få yrka afslag å utskottets hemställan och Kongl. Maj:ts proposition och bifall till reservationen.

Chefen för finansdepartementet herr statsrådet greve Wachtmeister: Herr talman, mina herrar! Det nu ifrågavarande hemmanet är visserligen, såsom reservanterna säga, delvis beläget intill Motala ström, men den delen, bestående af Dufvedals qvarn och såg, ligger såsom en lägenhet för sig, afskild från det öfriga hemmanet. Hufvuddelen af hemmanet, hvarom nu är fråga, är

Ang. försäljning af vissa delar af $\frac{1}{2}$ mantal Dufvedal N:o 1
(Forts.)

Ang. försäljning af vissa delar af 1/2 mantal Dufvedal N:o 1. afstängd från strömmen af egorna till ett annat, enskildt hemman, Härstorp. Söder om Dufvedal går jernvägen fram, sedan komma egorna till hemmanet Härstorp, och genom dem går Göta kanal, på andra sidan kanalen kommer strömmen.

(Forts.)

Den del af hemmanet, hvars afyttring nu är i fråga, gränsar således icke till strömmen och har därför icke der någon vattenrätt. Skulle man alltså vid tillgodogörandet af kronans rätt till vattnet i strömmen vilja använda detta jordområde, kunde det endast ske på det sättet, att kraften leddes öfver dit. Jag vill här påpeka, att den till försäljning föreslagna delen är en mindre del af hemmanet, det är nemligen fråga om, att till Motala stad och vissa lägenhetsinnehafvare upplåta sammanlagdt endast 10,39 hektar, medan hela den nu ifrågavarande delen af hemmanet har ett yttinnehåll af 55,27 hektar; efter försäljningen skulle alltså återstå 44,88 hektar. Dessa 44,88 hektar, som visserligen utgöra den bredare delen af hemmanet, ligga lika nära strömmen som den del, som skall afyttras, och intill dem gränsar i norr kronodomänen Bondebacka, som har ganska stor areal.

Vid sådant förhållande och då icke nu något förslag föreligger om användande af detta område, synes det mig vittna om väl mycket förutseende, om man för den skull icke ville tillgodose det för Motala stad trängande behovet att utvidga sig. Herr Sjö har visserligen ifrågasatt, att möjlighet skulle förefinnas, att staden skulle kunna utvidga sig åt andra håll, men den ligger vid Vettern och måste ju utvidga sig inåt land, så mycket finnes väl därför ej att välja på.

Hvad det ifrågasatta priset beträffar, så har — såsom herr Sjö mycket riktigt anmärkte — Kongl. Maj:t icke föreslagit, att det af uppskattningsmännen föreslagna värdet skulle acceptéras, utan detta skall bestämmas i expropriationsväg. Det blir således icke de tre uppskattningsmännen, som komma att sätta värdet, utan en i vederbörlig ordning tillsatt expropriationsnämnd.

Vore det så, att en utredning verkligen syntes mig vara behöflig, skulle jag visserligen icke af något rättshafveri motsätta mig en sådan, men då jag icke kan finna, att några skäl därför föreligga och då derigenom staden och lägenhetsinnehafvarne skulle nödgas vidkännas ett uppskof med ordnandet af sina förhållanden, så anser jag skäl förefinnas för kammaren att bifalla förslaget.

Herr Nylander: Herr talman! Då jag är lifigt intresserad för, att de stora rikedomar, som vårt land eger i sina vattenfall, skola tillvaratagas, så är det gifvet, att jag ej skulle vilja vara med om någon åtgärd, som tilläfventyrs skulle kunna omöjliggöra eller ens försvåra tillgodogörandet af dessa vårt lands naturtillgångar.

Vid den förberedande behandlingen inom statsutskottet af denna jordafsöndringsfråga rådde också någon tvekan, huruvida man borde till- eller afstyrka denna Kongl. Maj:ts framställning; och detta desto mer, som man af de då tillgängliga kartorna och

handlingarna ej kunde få någon visshet om, *hvar* ifrågavarande jordområden verkligen vore belägna i förhållande till hufvudgården Dufvedal eller till Motala ström och der befintliga vattenfall. Genom sedermera anskaffade fullständigare kartor, äfvensom på grund af intyg, afgifvet af fackmän, samt med ledning af en del öfriga meddelanden, som kommit oss tillhanda, har det emellertid blifvit utrönt, att en afyttring af detta område till Motala stad och desse byggnadstomter icke skulle i ringaste mån kunna menligt inverka vare sig på värdet af ifrågavarande vattenfall eller på möjligheten att göra sig den der befintliga vattenkraften till godo.

Ang. försäljning af vissa delar af 1/2 mantal Dufvedal N:o 1.

(Forts.)

Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har nyss redogjort för, huru ifrågavarande områden äro belägna i förhållande till Motala ström. Deraf framgick, att emellan området i fråga och strömmen ligga så väl statens jernvägsspår som också en del enskild mark äfvensom Motala kanals ganska breda jordremsa. De qvarn- och säglägenheter, hvarom här talats, ligga på omkring 2 kilometers afstand fran det jordområde. som nu är ifrågasatt att försälgas till Motala stad, och äro icke sammanhängande med hufvudgården Dufvedal.

Då herr Sjö ville hänskjuta frågan till vattenfallskomiténs yttrande, så vill jag meddela, att en af dess ledamöter var närvarande i afdelningen vid ärendets behandling och förklarade med bestämdhet, att området i fråga ej vore behöfligt, om staten skulle vilja på ett eller annat sätt tillgodogöra sig vattenkraften i strömmen. Denna komitéledamot är för öfrigt väl bekant med förhållandena der på platsen, enär han på ort och ställe tagit närmare kännedom om och uppmätt vattenkraften i Motala ström, äfvensom verkställt beräkningar för industriella anläggningar derstädes.

Då herr Sjö vidare citerade en del af hans uttalanden förra året, så må jag tillägga, att han i samma utlåtande såsom totalomdöme förklarade, att, beträffande det s. k. öfre kraftsystemet. frågan om dess reglering ej ens under för öfrigt förändrade förhållanden borde upptagas till pröfning, enär vattenkraften der vore så ringa. Beträffande åter det s. k. nedre kraftsystemet och dess tillgodogörande, så framhöll han, att staten lämpligast skulle kunna tillgodogöra sig detsamma genom uthyrning till enskilda personer eller till bolag. Denne fackman synes sålunda anse, att det åtminstone ej under den närmaste framtiden skulle för staten vara fördelaktigt att vid sina vattenfall i Motala ström anlägga några verk eller industriella inrättningar. De officiella myndigheter, som hörts i saken, hafva äfven enstämmigt förklarat, att de till afyttring nu föreslagna lägenheterna och tomtområdena ej vore för något statens ändamål erforderliga, utan att desamma bäst tillgodogjordes genom deras försäljning till byggnadsplatser.

Då sålunda, från statens sida sedt, ej någon fara torde föreligga att nu tillmötesgå så väl Motala stads som de enskilde personernas önsknings rörande förvärf af nu ifrågavarande jord-

Ang. försälj-områden, så har jag trott mig böra biträda utskottets hemställan, ning af vissa till hvilken jag därför, herr talman, nu anhåller att få yrka bifall. delar af ¹/₂ mantal Dufvedal N:o 1.

(Forts.)

Häruti instämde herrar *Erickson* i Bjersby och *Boström*.

Herr Olofsson i Ävik: Jag skulle kunna inskränka mig till att i hufvudsak instämma med herr Sjö's uttalande i denna fråga, men jag skall dessutom be att få lemna några upplysningar. Jag är nemligen ej alldeles främmande i fråga om det område, hvarom nu här är tal.

Det hufvudsakligaste skälet, som anförts för att Motala stad skulle få tillegna sig ifrågavarande jordområde, tyckes vara, att staden deraf skulle ha ett oafvisligt behof. Detta tror jag för min del ej vara händelsen. Motala stad är nemligen efter mitt förmenande så ovanligt glest bebyggd, att den samma har möjlighet att inom de nuvarande gränserna utvidga sig i högst väsentlig mån.

Man har äfven anført stadens kommersiella och industriella tillväxt och dess deraf ökade folkmängd såsom ett skäl för denna utvidgning. Hvad den kommersiella tillväxten inom Motala samhälle under den senare tiden beträffar, har jag från fullt trovärdiga personer inom samhället i fråga hört, att densamma ej under den sista tiden visat bättre resultat än förut, utan att det dervidlag förhölle sig tvärtom. Detta förhållande beror också af fullt naturliga skäl, ty, sedan mellersta Östergötlands jernväg mellan Fågelsta och Linköping blifvit färdig, har den del af den bördiga östgötaslätten, som förut haft sin afsättningsort på Motala, numera öfverflyttat sina affärer på Linköping, hvilket gjort, att i kommersielt afseende Motala på sista tiden snarare gått tillbaka än framåt.

Beträffande deremot de industriella förhållandena, har jag svårt att derom yttra mig, då, så vidt jag vet, i Motala stad ej finnes någon industri. Den saken känner jag föga till, men det vore i alla fall angenämt att få höra, hvori den »industrien» består.

Den sig årligen ökande folkmängden skulle också utgöra ett kraftigt skäl för att staden skulle få tillegna sig området i fråga. Dervidlag kan jag kanske komma med faktiska uppgifter från år 1899; dessa visa nemligen, att folkmängden i Motala under nämnda år minskats med 2 personer. Detta gifver ju ett visst stöd åt hvad jag förut yttrat i berörda hänseende.

Man bör äfven fästa sig, synes det mig, ej så litet vid den grund, som förelagts uppskattningsmännen af detta område. Det heter nemligen: »Dock med vilkor att försäljningsvärdet blefve fastställdt efter behörig uppskattning i förhållande till det för inköpet afsedda ändamålet.»

För min del förstår jag ej, huruvida uppskattningsmännen skulle kunna bedöma den saken, då de skulle utgå från den grunden. Mig förefaller det, som om det varit riktigare, att man skulle bestämma priset å detta jordområde med hänsyn till *läget*.

Hvad som derefter mest frapperat mig i hela denna utredning är dock den jämförelse, som förefinnes i utskottets betänkande, mellan prisen å de lägenheter, som äro bebyggda af personer, till största delen utgörande arbetare vid Motala mekaniska verkstad, och mellan prisen på den del af tomtarealen, som är afsedd att försäljas till Motala stad. Det kan ej bestridas, att den del, som skall försäljas till Motala stad, har betydligt högre värde än de lägenheter, som äro ifrågasatta att försäljas till en del arbetare vid Motala mekaniska verkstad. Det område, som nu är ifrågasatt att försäljas till staden, ligger intill samma stad och dess jernvägsstation, och det kan man på förhand inse, att detta område har ett betydligt värde, men att de lägenheter deremot, som äro bebyggda af arbetarne vid Motala verkstad, ligga, såsom det i utlåtandet heter, på mark, som är betydligt mindre fördelaktig i alla afseenden än det här ifrågavarande området. När man då ser, hvilka pris, som äro satta på dessa lägenheter och tomter, så kan man ej annat än förvånas. Man har dervidlag funnit ett par lämpliga siffror, som i detta fall skulle vara gällande. Det står nemligen på sidan 3 i utlåtandet, att prisen på dessa tomter vexla mellan 30 och 90 öre per qvadratmeter. Läger man tillsammans talen 30 och 90, och delar summan med 2, så får man den eftersökta siffran 60, d. v. s. de 60 öre per qvadratmeter, som Motala stad skulle betala.

Men ser man på tabellen, finner man i denna sak något motsatta uppgifter. Af denna tabell ser man, att *en* af de lägenheter, som hembjudits innehafvaren till inköp, uppskattats till 30 öre per qvadratmeter, att en annan uppskattats till 70 öre för samma ytinnehåll, att 10 lägenheter upptaxerats till 75 öre, 8 till 80 öre samt att slutligen 2 värderats till 90 öre. Dessa lägenheter, som ha ett betydligt sämre läge, skulle således betalas med ett högre pris än den areal, som Motala stad nu vill inköpa och som har ett synnerligt fördelaktigt läge.

Herr Sjö vidrörde frågan om vattenkraften i Motala ström och ansåg, att man i framtiden, för kraftens tillgodogörande, skulle behöfva detta område. Ja, derom är jag ej kompetent att yttra mig, men skulle man genom en elektrisk ledning söka tillgodogöra sig vattenkraften från Motala ström, hvilken icke torde kunna för industriella ändamål användas vid fallen, då dertill fordras ett större utrymme samt ett lämpligare läge, så finnes enligt mitt förmenande hvarken på Bondebacka eller Dufvedal någon så bra plats för industriella anläggningar som den nu ifrågasatta.

Tomter, mer aflägsna från jernvägen, äro olämpliga för industriella ändamål, hvilket är förhållandet med Bondebacka. Der höjer sig marken betydligt samt drager sig ifrån jernvägen, hvarigenom det blir ofördelaktigt att använda densamma för något dylikt ändamål.

En annan sak, som ej i utredningen finnes omtalad, är den, att Motala jernvägsstation ligger alldeles invid detta område; och det låter tänka sig, att man kanske under den närmaste framtiden

Ang. försäljning af vissa delar af $\frac{1}{2}$ mantal Dufvedal N:o 1.

(Fortis.)

Ang. försäljning af vissa delar af 1/2 mantal Dufvedal N:o 1. skulle behöfva i någon mån utvidga denna station, och då funnes ej utrymme, om man nu skulle sälja bort området i fråga.

Man har vidare stor anledning att förmoda, att trafiken på Hallsberg—Motalabanan skall komma att ökas, då Örebro—Krylbo-banan blir färdig. Då kommer öfverfartstrafiken ifrån Norrland att ledas just förbi Motala.

(Forts.)

Hvad dessutom beträffar frågan i dess allmänhet, så anser jag för min del, att det ej finnes något, som tyder på någon synnerlig brådska, utan jag anser, att denna kammare skulle handla klokt, om den bifölle reservanternas förslag. Ty Motala samhälle har för närvarande ej något väsentligt behof af nu ifrågavarande jordförvärf.

Jag ber, herr talman, att, med anledning af hvad jag nu sagt, få yrka afslag på utskottets hemställan och bifall till reservanternas förslag.

Herr Vahlquist: Herr grefve och talman, mine herrar! Under diskussionen i denna fråga hafva skäl anförts både för och mot det nu föreliggande förslaget om försäljning af en del af kronohemmanet Dufvedal till Motala stad. Hvad först beträffar de skäl emot förslaget, som anfördes af den förste ärade talaren, herr Sjö, så kunde dessa väl synas värda uppmärksamhet, men följande talare hafva sedermera till fullo visat, att de icke äro hållbara.

I sista stund uppträder nu ytterligare en talare, som säger, att han mycket väl känner till förhållandena inom Motala. Detta betvivlar jag nu ingalunda, ty denne talare tillhör, om också icke personligen, så åtminstone med sina intressen den församling, som ligger rundt omkring Motala, nemligen Motala landsförsamling, i hvilken han har ganska stora intressen att bevaka, intressen, som kunna befaras gå *emot* Motala stads intressen. Jag vill nu hoppas, att anledningen till de grava anmärkningar, han framstälde mot köpet, icke hafva sin grund i dessa intressen, men jag vill nu emellertid bemöta ett och annat i hans yttrande. Han sade, och detta fullt bestämdt, att för Motala stad skulle icke föreligga något behof af utvidgning. Jag hemställer dock, om icke staden själf får anses hafva bättre reda på sina behof än den ärade talaren på örebrobänken. Sedan talade han om prisförhållandena och att dessa skulle ställa sig oproportionerliga, om man jmför det pris, som skulle betalas af Motala stad med det, som skulle erläggas af de i kongl. propositionen omnämnda lägenhetsinnehafvarne. Äfven härvid tror jag dock, att den ärade talaren gått något för fort till väga. Hade han visat litet mera lugn och räknat litet mera noga med alla förhållanden, skulle han nog hafva insett, att priset icke ställer sig så illa i verkligheten som man kan tycka, om man blott studerar de siffror, som här stå på papperet. Det är nemligen icke sagdt, att man endast får döma efter dessa siffror på papperet, utan man måste också tänka på åtskilliga förhållanden, som ligga bakom. Motala stad har för

området erbjudit en summa af 45,000 kr., hvilket pris erhålles, då för hvarje kvadratmeter beräknas ett värde af 60 öre. Men, mine herrar, dessa 45,000 kronor skola af staden betalas kontant, medan lägenhetsinnehafvarne skola erlägga sina köpeskillingar räntefritt med $\frac{1}{10}$ årligen under 10 år. Staden får således i motsats mot lägenhetsinnehafvarne jemväl ligga ute med, låtom oss säga, fem procents ränta under 10 år på köpeskilligen. Om man nu räknar ut värdet af denna ränta, som staden faktiskt får ligga ute med, så vill jag påstå, att resultatet blir ett pris af 70 eller 75 öre per kvadratmeter, och skilnaden blir således i verkligheten ingalunda så stor som den kan taga sig ut på papperet. Det talades också om att denna jordupplåtelse skulle komma att lägga hinder i vägen för en blifvande utvidgning af jernvägsstationens område. Här om behöfver jag säkerligen icke yttra mig, då helt visst herr generaldirektören Nordström skall kunna intyga, att detta område icke behöfves för jernvägsstationens utvidgning. Hvad vidare beträffar den kraftöfverföring, för hvilken, enligt den ärade talarens påstående, denna plats skulle vara så absolut nödvändig, så torde väl ingen, som sett på kartan, kunna på allvar påstå detta, då man vet, att vattenkraften skulle hemtas från en plats, som är belägen på den motsatta sidan af egendomen. Ehuru jag icke är fackman, synes det mig dock alldeles gifvet, att, om en sådan anläggning för öfverföring af vattenkraft kommer till stånd, den samma kommer att ligga icke vid Motala stads, utan vid Motala verkstads jernvägsstation, som ligger närmare vattenfallen och der platsen jemväl i öfrigt är lämpligare och hvarest äfven finnes godt om utrymme. Vidare har man också egendomen Bondebacka att tillgå, och äfven der finnes plats med jemn yta för anläggning af såväl kraftöfverföringsstation som andra verk, hvarom tal varit.

Med hvad jag anført anser jag mig till fullo hafva bemött den af mig åsyftade talaren. Jag skall emellertid be att få tillägga ännu ett par ord.

Beträffande Motala stads folkmängd, har jag af den officiella folkmängdsstatistiken icke haft tillgång till senare siffror än för år 1897 och för detta år uppgifves stadens invånareantal till 3,014. Jag har emellertid skaffat mig en annan uppgift från pastorsembetet i staden, som upptager folkmängden dels den 31 december 1899, då den utgjorde 3,053 personer, och dels tio år förut, den 31 december 1889, då densamma uppgick till 2,414 personer. På dessa tio år har således stadens invånareantal ökats med 639 personer eller i medeltal 64 om året. För min del anser jag detta vara en ganska betydlig tillökning.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra skall jag be att få yrka bifall till utskottets förslag i denna fråga.

Herr Nordström i Stockholm: Herr talman, mine herrar! Då den siste ärade talaren nämnde mitt namn och gaf mig en

Ang. försäljning af vissa delar af $\frac{1}{2}$ mantal Dufvedal N:o 1
(Forts.)

Ang. försälj- direkt uppmaning att yttra mig i denna fråga, så skall jag ock-
ning af vissa så göra det.
delar af ¹/₂ Frågan om afstående af denna jordbit om 7¹/₂ hektar har
mantal Duf- icke varit hänskjuten till yttrande af jernvägsstyrelsen. Jag
vedal N:o 1. har emellertid haft anledning att på kartan se efter, huru den
(Forts.) ifrågasatta jordupplåtelsen förhåller sig till Motala stations ut-
rymme. Jernvägen har vid Motala station ett område, som är
fullt tillräckligt, äfven om det nuvarande spårutrymmet skulle
två- eller tredubblas, och dessutom finnes der godt utrymme för
jernvägens trafikbehof i andra afseenden. Det finnes heller ingen
särskild anledning att antaga, att just denna station skulle be-
höfva utvidgas i någon särskildt hög grad, hvilket deremot må-
hända kan blifva fallet med Motala verkstads station, som ligger
ett stycke derifrån invid den återstående delen af Dufvedal.
Som emellertid denna återstod uppgår till något öfver 40 har
och man dessutom har att tillgå egendomen Bondebacka, så finnes
alltså der tillräcklig plats för byggnader för jernvägens behof,
äfven om platsen icke kunde anses vara tillräcklig för de stora
verkstäder, hvarom i fjol var fråga.

Jag får vidare framhålla, att jag, såsom det mahända torde
vara bekant, är synnerligen intresserad för att statens vattenfall
skola genom kraftöfverföring tillgodogöras för jernvägarnes be-
hof och att undersökningar skola ske, om och i hvad mån detta
kan ske i fråga om de olika vattenfallen. Nu är visserligen fråga
om ett statens vattenfall, men det är att märka, att ingen sannol-
lighet finnes för att den elektriska station, som möjligen skulle
komma att förmedla kraftöfverföringen, skulle komma att ligga i
närheten af Motala stads station och så långt bort ifrån ström-
men som på den jordbit, hvilken man nu vill afstå åt Motala
stad, utan kraftstationen skulle naturligtvis komma att ligga på
den återstående närmare vattenfallet och Motala verkstads sta-
tion belägna delen af egendomen. Då således jernvägen vid Mo-
tala station har utrymme för en stor utvidgning, och en möjligen
blifvande kraftöfverföringsstation med säkerhet icke skulle komma
att ligga på det nu ifrågavarande området, kan jag icke finna,
att från jernvägens sida något hinder kan möta för områdets
upplåtande. Jag anser mig således ega anledning tillstyrka bifall
till utskottets förslag.

Hr Olofsson i Ävik: Herr talman! Jag skall icke tillåta
mig att betala den ärade representanten för Motala stad med
samma mynt som han använde, då han påstod, att egna intressen
skulle vara för mig bestämmande. Jag medgifver, och jag har
aldrig tänkt göra någon hemlighet deraf, att jag är egare af ¹/₉
utaf aktiebolaget Lemunda sandstensbrott i Motala landsförsam-
ling. Men jag hemställer till herrarne, om detta kan ega någon
den ringaste betydelse för frågan om upplåtelse åt Motala stad
af nu ifrågavarande område, som är beläget på ett afssänd af ¹/₂
mil ifrån sandstensbrottet. Det skulle väl i så fall vara med af-

seende på de kommunala utgifterna, som jag skulle kunna tänkas handla med någon slags beräkning för egen del, men jag får säga, att jag alls icke ens kan förstå, huru detta skulle kunna vara fallet. Det är endast detta jag velat tillbakavisa.

Ang. försäljning af vissa delar af 1:8 mantal Dufvedal N:o 1.

Hvad vidare beträffar den beräkning af 10 års räntor, som borde frändragas från de belopp, som arbetarne skola betala för sina lägenheter, så ber jag att få nämna, att för Börje Jonsons lägenhet skall hela köpeskillingen betalas kontant efter 75 öre pr kvadratmeter.

(Forts.)

Herr A. Hedin i Stockholm: Det skulle förundra mig i hög grad, om icke ett temligen betydligt antal ledamöter af kammaren, som kommit hit med mycken tvekan beträffande den kongl. propositionen och måhända med någon benägenhet att rösta emot densamma — jag säger, att det skulle förundra mig, om icke dessa af den nu förda diskussionen hade blifvit styrkta i denna tvekan, så mycket hellre som det icke skulle ske någon skada på något håll genom ett måhända blott kortare uppskof, såsom den ärade reservanten yttrade, på ett eller annat år. Jag anser, att det i frågans närvarande läge skulle vara riktigast, att man, såsom reservanten uttryckte sig, toge någon betänketid, och denna betänketid erhåller man genom att Andra Kammaren nu avslår det föreliggande förslaget. Jag får därför förena mig med dem, som gjort yrkanden i denna riktning.

Herr Persson i Tällberg: Det förefaller mig, som om denna fråga icke blifvit tillräckligt förberedd. Det synes, som om en god del af de skäl, som här tala för bifall, tillkommit särskildt under frågans behandling inom utskottet, och jag kan icke undgå att fästa uppmärksamhet vid att herr finansministern i sitt nyss hafda yttrande betonade, att det för Motala stad är ett trängande behof att få detta område.

I detta sammanhang ber jag att få erinra om en framställning, som utaf samma statsråd refererats, och hvilken återfinnes i den kongl. propositionen, der det heter: »att staden vore i saknad af till försäljning afsedda tomter, hvarå efterfrågan esomoftast gjorde sig gällande». Detta är enligt min uppfattning något helt annat, än att det skulle vara ett synnerligen trängande behof.

Herr Nylander upplyste oss vidare om, att en af den s. k. vattenrättskommitténs ledamöter varit närvarande på afdelningen vid frågans behandling och der lemnat sådana upplysningar, att herr Nylanders tvekan i detta afseende upphört. Äfven denna uppfattning måtte vara temligen ny, ty afdelningen hade likvisst kommit med ett afstyrkande förslag förut. Huru jag således än ser denna fråga, så förefaller det mig, som om den icke skulle vara tillräckligt utredd.

Jag skall också be att få nämna en annan sak. Som herrarne väl känna till, är nu ett ganska stort kanalprojekt å bane, och

Ang. försäljning af vissa delar af ^{1/2} mantal Dufvedal N:o 1. Riksdagen får nog inom kort tid företaga den frågan till behandling.

Som det torde vara bekant för dem, som känna förhållandena i Motala, går kanalen fram mellan ifrågavarande område och Motala ström, så att, när man endast talar om afståndet mellan Motala ström och nyssnämnda område, så får man icke någon riktig uppfattning af förhållandet; man måste nemligen då också taga hänsyn till en annan omständighet och det är befintligheten och läget af kanalen.

(Forts.)

Jag tror därför icke, att vare sig staden Motala eller i all synnerhet staten skulle lida på ett uppskof med frågans afgörande; snarare synes mig klokheten bjuda, att vi äro försigtiga i detta afseende, så att vi tilläfsventyrs icke begå ett misstag, som vi få ångra och med penningar dyrt betala. Jag tror, som sagdt, att klokheten bjuder oss att för närvarande afslå frågan, hvarför jag, herr talman, ber att få yrka afslag å utskottets hemställan och bifall till reservationen.

Herr Ivar Månsson i Träa: Herr grefve och talman, mine herrar!

Ja, den här afsöndringsfrågan, den har blifvit en ganska stor, och, som det vill synas, en mycket svårlöst fråga.

Inom statsutskottet rådde också till en början ganska stor tveksamhet beträffande denna fråga, när ärendet första gången förelåg der med tillstyrkan från afdelningens sida om bifall till den kongl. propositionen.

Då man nemligen fått klart för sig, att det kunde ifrågasättas, huruvida icke medgifvandet af afsöndring utaf ifrågavarande område möjligen kunde komma att inverka på statens rätt till vattenfallen i Motala ström, ansåg man icke frågan riktigt utredd och dess innebörd fullt klart och tydligt ådagalagdt genom de företedda handlingarna, hvarför man beslöt återremittera frågan till afdelningen.

Nu efteråt har det medelst kartor och andra handlingar blifvit utreddt, att ifrågavarande område ligger på ett betydligt afstånd från Motala ström, i det man nemligen först har en större sträcka mellan området och kanalen och sedan ett ganska stort område mellan kanalen och strömmen; man kan därför svårligen tänka sig, att denna jordafsöndringsfråga skall kunna få något inflytande på statens rätt till vattenfallen.

Nu har det också tvistats om, huruvida, i händelse man afsöndrade detta jordområde, det kunde befaras, att Motala stad, eller de enskilda personer, som komme i besittning af dessa afsöndringar, skulle kunna få någon rätt till statens vattenfall. Men man har kommit på det klara med, att något sådant numera icke kan komma ifråga, då vi fått den nya lagen om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring.

Då det är fråga om hemmansklyfning, följer rätten till vattenfall och dylikt med det område, som genom en sådan förrättning

utskiftas, men då fråga är om jordafsöndring och egostyckning, då är det endast den jordbit, som utskiftas och ingenting annat, som afstås.

Således i detta fall, då det endast kan bli fråga om jordafsöndring och icke om hemmansklyfning, komme kronan blott att afstå det område, som nu är i fråga.

Man kan sålunda, synes det mig, tryggt lemna å sido detta tal om att staten skulle förlora rätten till vattenfallen, ty det tror jag man är alldeles på det klara med, att något sådant aldrig kan komma i fråga.

Hvad angår frågan om anledningen, hvarför staden Motala skulle vara angelägen att förvärfva denna mark, har en talare framhållit, att staden icke skulle hafva något behof af en sådan utvidgning.

I likhet med talaren från Motala får jag säga, att staden väl bäst måtte veta detta. Och då den gjort framställning om att få köpa området, är det väl tydligt och klart, att den ansett sig behöfva detsamma. Från samma håll betonades äfven, att staten icke skulle behöfva ifrågavarande jordområde för sin fabriksindustri. Men på samma gång framkastades den förmodan, att statens jernvägar möjligen skulle önska förvärfva området, emedan en utvidgning af jernvägsstationen i Motala skulle på grund af ökad trafik blifva nödvändig. Jag för min del kan icke finna annat, än att det ligger en fullständig motsägelse i dessa båda yttranden. Å ena sidan säger talaren, att marken icke behöfves, å den andra, att den behöfves. Det måtte vara några andra omständigheter än de rent faktiska, som göra, att han för ett sådant språk.

Vidare var det tal om priset, och detta var kärnpunkten, hvarför man skulle neka Motala stad att förvärfva detta område. Men här är icke fråga om att betala 60 eller 75 öre pr kvadratmeter, utan det föreligger ett förslag att hänskjuta denna fråga till en expropriationsnämnds afgörande. Den får bestämma priset. Och med full tillit till att expropriationsnämnden skall vara rätträdig och tillgodose såväl statens som de enskildes intressen, tror jag icke, att man i detta fall har något att befara.

Under sådana förhållanden, och då vi hört chefen för statens jernvägar förklara, att stationsområdet i Motala icke har behof af ifrågakomna område, kan jag för min del icke inse, hvarför vi skola neka Motala stad att komma i besittning af jordområdet. Då således, den utredning, som föreligger, enligt min uppfattning, är fullt tillräcklig, synes det mig, som om Riksdagen nu mycket väl skulle kunna bifalla förevarande förslag.

Hr talman! Jag anhåller om bifall till statsutskottets hemställan.

Hr Vahlquist: Jag skall blott be att få lemna en liten upplysning, nemligen att egendomen är utarrenderad till den

Ang. försäljning af vissa delar af $\frac{1}{2}$ mantal Dufvedal N:o 1.

(Forts.)

14 mars 1901. Det vore därför för staden godt att redan nu få frågan afgjord.

Öfverläggningen var härmed afslutad. Herr talmannen gaf proposition på de derunder gjorda yrkandena, dels bifall till utskottets hemställan och dels afslag derå och bifall i stället till den af herr Sjö m. fl. afgifna reservationen; och fann herr talmannen förstnämnda proposition vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes likväl och företogs jemväl efter följande nu anslagna, af kammaren godkända voteringsproposition.

Den, som bifaller hvad statsutskottet hemställt i förevarande utlåtande n:o 21, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, har kammaren med afslag å utskottets hemställan bifallit den af herr Sjö m. fl. afgifna, utskottets betänkande vidfogade reservation.

Omröstningen utvisade 109 ja och 92 nej; och hade alltså utskottets hemställan af kammaren bifallits.

§ 6.

Vidare föredrogos hvart för sig och blefvo af kammaren godkända:

statsutskottets utlåtanden:

n:o 22, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre till förra hospitalslägenheten Sättran i Östergötlands län hörande lägenheter; och

n:o 23, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående jordafsöndring från förra sergeantbostället ^{9/16} mantal Bjuf n:o 8 i Bjufs socken af Malmöhus län; samt

sammansatta stats- och bankoutskottets memorial:

n:o 1, angående understöd till afiidne arbetsförmannen C. F. Björklunds minderåriga barn; och

n:o 2, i anledning af verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lemnade uppdrag i fråga om utförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus.

§ 7.

Härefter föredrogs hvart för sig och blefvo lagda till handlingarna:

bevillningsutskottets memorial:

n:o 6, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 3 i anledning af väckt motion om ändring af portosatsen för visst slag af inrikes bref; och

n:o 7, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 4 i anledning af väckt motion om ändring af § 47 bränvinsförsäljningsförordningen.

Samma utskotts betänkande n:o 8, i anledning af väckt motion om restitution af erlagd tull vid export af sammanmalet rågmjöl, som härefter föredrogs, blef af kammaren bifallet.

§ 8.

Slutligen föredrogs lagutskottets utlåtande n:o 13, i anledning af *dels* justitieombudsmannens framställning om åtgärder för större skyndsamhet beträffande för brott häktade personers inställande för domstol samt en i liknande syfte afgifven motion, *dels* också väckt motion om sådan ändring i gällande strafflagstiftning, att den tid, hvarunder tilltalad person suttit häktad, må kunna tillgodoräknas honom vid utmätande af straff.

Punkten 1.

Bifölls.

Vid föredragning derefter af *punkten 2* anförde:

Herr Staaff: På samma gång, herr talman, som jag anhåller att få betyga lagutskottet min värdsamma erkänsla för den uppmärksamhet och omsorgsfulla behandling, som det har egnat denna min motion, en behandling så olika den, som densamma rönt för 3 år sedan, har jag ansett mig böra i egenskap af motionär betona, att jag för min del är alldeles ense med de båda reservanterna i den af dem tillkännagifna uppfattning af utskottets hemställan. Jag tror mig dock icke böra eller behöfva besvara kammaren med någon lång utredning i detta afseende, då jag är fullt öfvertygad om, att, derest en utredning af frågan genom kamrarnes samstämmade beslut kommer till stånd, deraf skall visa sig, att den af reservanterna såsom den enda riktiga betonade metoden också är den enda möjliga för reformens genomförande.

Jag har icke något yrkande att göra.

Vidare yttrades ej. *Punkten* bifölls.

§ 9.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelse, n:o 10, till fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor.

§ 10.

Efter hemställan af herr talmannen, som förmälte sig hafva om tiden för valen samrådt med Första Kammarens talman, beslöt kammaren att onsdagen den 7 instundande mars företaga val af dels 24 valmän för utseende af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret efter dem, som nu äro i tur att afgå, jemte suppleanter för Riksdagens fullmäktige i nämnda bank och kontor, dels ock af sex suppleanter för samme valmän.

§ 11.

Herr *W. Styrlander* aflemnade en af honom med flere under-tecknad motion, n:o 158, om skrivelse till Kongl. Maj:t angående rättighet till utskänkning af vin och maltdrycker å lägerplatser. Denna motion blef på begäran bordlagd.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:
bevillningsutskottets betänkande n:o 9, i anledning af väckt motion om revision af förordningen angående stämpelafgiften; samt
lagutskottets utlåtanden:
n:o 17, i anledning af väckta motioner om ändring i 117 § skiftesstadgan;
n:o 18, i anledning af väckt motion angående tillägg till § 17 i förordningen om kommunalstyrelse på landet; och
n:o 19, i anledning af väckt motion angående ändrad lydelse af § 36 i förordningen om landsting.

§ 14.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *C. A. Trolle* under 14 dagar fr. o. m. den 1 mars;

herr *R. W. A. M. Eklundh* i Lund under 8 dagar fr. o. m.
den 3 mars; och

herr *S. O. Nylander* under 6 dagar fr. o. m. den 4 mars.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 12,36 e. m.

In fidem

• *E. Nathorst Böös.*
